

Preek over Zondag 45 – Bidden is allereerst zoeken van de vertrouwelijke omgang met God

Orde van dienst

Voorzang: Psalm 65, 1 en 2
Votum en Groet
Zingen: Psalm 65, 3
Vorbereiding op de avondmaalsviering
Zingen: Psalm 22,11
Avondmaalsviering
Zingen: Psalm 22,12
Lezen van Psalm 62 en Mattheus 6, 25-34
Zingen: Gezang 448, 2 en 3
Verkondiging van Zondag 45
Zingen: Gezang 465
Dankzegging en voorbeden
Collecte
Zingen; Gezang 479, 1. 3 en 4
Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Toen over de oceanen alleen nog maar grote zeilschepen voeren, gebeurde eens het volgende.

Een matroos krom naar het topje van één van de masten.

Plotseling verloor hij zijn evenwicht en stortte naar beneden.

Nou was het bepaald geen vrome jongen, die matroos.

Maar op dat moment riep hij in zijn angst: *O God, help me alstublieft!*

Nauwelijks had hij dat geroepen of hij kreeg met één van zijn wild rondmaaiende handen een touw te pakken.

Dat was zijn redding.

Prompt reageerde de matroos: *Laat maar, God! 't Hoeft al niet meer!*

Nou ja, of het echt zo gebeurd is...

In elk geval brengt deze anekdote wel een bepaalde waarheid onder woorden.

Het kan ons helpen aan een antwoord op de vraag waarom bidden nodig is.

Dat is de eerste vraag die de Catechismus stelt over het gebed: *Waarom is het nodig?*

Dat kan een tegenvraag oproepen: *Moet je daar lang over praten?*

Kunnen we het bidden laten?

Is bidden niet vanzelfsprekend?

Word je er niet vanzelf toe gedrongen?

Zoals een spreekwoord zegt: *Waar het hart vol van is, daar loopt de mond van over..*

Als je hart boordevol verdriet is, vol zorgen – dan moet dat er toch uit.

Als de spanning inwendig te groot wordt, zoekt ze vanzelf een uitweg in het gebed.

Als een dier honger heeft, dan loeit of blaait het.

Als een mens pijn heeft, dan kreunt hij.

Vraag je dan ook of het nodig is om te kreunen?

Onzin, dat gaat vanzelf!

En als een mens in nood zit, dan roept hij om hulp.

En als mensen niet kunnen helpen, roept hij tot God.

Waarom bidden nodig is?

Het gaat vanzelf.

Nood leert bidden, zoals een ander spreekwoord zegt.

Denk maar aan die matroos, die uit de mast viel.

Zelfs de grootste vloeker kan door de nood gebracht worden tot een hulpkreet.

Het gaat vanzelf!

Ja, dat zal best waar zijn.
Maar zo'n noodkreet is nog geen gebed.
In elk geval geen christelijk gebed.
Zeker, nood kan in een mensenleven veel uitwerken.
Het kan een mens breken.
Het kan hem laten zien hoe weinig hij waard is.
Het kan zijn trots veranderen in wanhopigheid, zodat hij het vertwijfeld uitschreeuwt.
De nood zet een mens in zijn hemd.
Al zijn eer en vermeende waardigheid is hij dan kwijt.
Nood slaat een mens de benen onder zijn lijf vandaan.

Maar het brengt op zichzelf geen mens tot bekering!
En alleen bekeerde mensen, d.w.z. mensen die God echt hebben leren kennen, komen tot werkelijk bidden.
Want bidden, zegt de Catechismus, dat is het voornaamste in de dankbaarheid, die God van ons vraagt.
Echt bidden is allereerst danken!
En dankbaarheid komt nooit vanzelf!
Dankbaarheid borrelt niet zomaar bij mensen omhoog.

En deze dankbaarheid al helemaal niet.
Want het gaat om de dankbaarheid, dat we uit al onze ellende en nood door Christus verlost zijn.
Het gaat om de dankbaarheid van mensen, van wie de honger en de dorst gestild zijn door het avondmaalsbrood en de avondmaalsbeker.
Nu, deze dankbaarheid, die wezenlijk is voor een christelijk gebed, brengt geen mens uit zichzelf op.
Alleen het besef van deze verlossing leert ons echt bidden, christelijk bidden.
Bidden uit dankbaarheid omdat we weten dat we met Christus nergens gebrek aan hebben.
Ook al ga ik door een dal van diepe duisternis.
Want Hij is mijn herder.
Daarom ontbreekt mij niets!
Heil en goedertierenheid zullen mij volgen al de dagen van mijn leven.

U zult het met me eens zijn: tot zo'n gebed kom je niet vanzelf.
Juist niet in de nood, als je die verlossing totaal niet ziet.
Je zou kunnen zeggen: het gebed dat de nood ons leert is een automatisme.
Als de nood ons leert bidden, handelen we als automaten.
We reageren dan net als de ketel van onze centrale verwarming.
Als de temperatuur in de huiskamer onder de 19° of 20° komt, slaat hij aan.
Maar hij slaat onmiddellijk weer af als de temperatuur weer op peil is.

Herkent u dat bij u zelf?
We beginnen haast automatisch te bidden als het koud wordt om ons heen.
Maar keert de warmte terug in ons leven, dan houdt het bidden weer op.
Net als bij die matroos.
Toen hij te pletter dreigde te vallen, riep hij God te hulp.
Zodra de nood voorbij was, had hij God niet meer nodig.
Zo'n noodkreet is bij lange na nog geen gebed.
En als wij klagen en kreunen tot God omdat we het benauwd hebben, dan is dat ook nog geen bidden.

Want bidden is allereerst roemen in God.

In de God, die mij verblijdt, die mijn voeten uit het net voert.
Niet: *ik zit vast, ik zit in de problemen, nu ga ik schreeuwen.*
Maar zoals de dichter van Ps. 31 zegt: *Ik wil juichen en mij verheugen over uw goedertierenheid, daar U acht slaat op mijn ellende, weet van de benauwdheden van mijn ziel.*

Elk gebed, elk christelijk gebed, is een lied van bevrijding.
Het is bidden en smeken – jazeker, er blijft nog wat te wensen over.
Maar het is bidden en smeken onder dánkzegging (Fil. 4).
Ik zal met vreugde in 't huis des HEREN gaan, om daar met lof uw grote Naam te danken.
O God, Gij zijt mijn God, ik zoek U met verlangen.

Nee, broeders en zusters, niemand van ons komt automatisch tot zulk bidden.
We moeten het leren, telkens weer.
Niet door onze nóód, maar van God zelf, die in Christus ons uit alle nood reeds hééft verlost.
Mensen, die zeggen dat bidden vanzelf gaat, hebben dus geen gelijk.

Om te weten wat bidden is moeten we een flinke stap verder.
Waar is bidden voor nodig.
Om die vraag gaat het vanavond.
Er zijn mensen die beweren dat bidden eigenlijk helemaal niet nodig is.
En ze weten er ook nog een bijbeltekst bij te vinden.
Heeft Christus niet gezegd: *Uw Vader weet wat u nodig hebt, nog voor u Hem iets vraagt?*
Nou, waarom zou je het dan nog zeggen?
Als God alles al weet en alles al heeft bepaald, wat voor zin heeft bidden dan nog?

Juist met deze vraag kunnen we op het spoor komen wat bidden is.
En dan moet eerst een wijd verbreid misverstand ontmaskerd worden.
Het misverstand namelijk dat het gebed bedoeld zou zijn als middel om God te informeren over de dingen van ons leven.
Alsof bidden bedoeld is om God op de hoogte te brengen van onze zorgen, onze vragen, onze zonden of ons geloof.
Alsof het gebed bedoeld is als een soort inlichtingendienst.

Maar niets is minder waar dan dat.
God weet alles al, zeker.
U kunt Hem inderdaad niets vertellen wat Hij nog niet wist.
Niets waar Hij nog geen oog voor had.
Niets wat misschien aan zijn aandacht zou zijn ontsnapt.
Niets dat Hem verrast.
Nee, uw Vader weet wat u nodig hebt, nog voordat u Hem bidt.

Nogmaals, dat maakt het gebed niet overbodig.
Nee, dat kan juist een enorme ruimte en ontspanning geven in ons gebedsleven.
God weet alles al!
Heerlijk, u hoeft niet meer bang te zijn dat u iets vergeet.
Dat u onvolledig bent.
U hoeft niet meer in de stress te raken als u zich realiseert hoe ontzettend veel dingen er zijn waar u voor zouden moeten bidden.
Zoveel dat het u misschien al bij voorbaat lam slaat.
Die frustratie hoeft niet meer.
God weet toch alles al.

God weet alles al.
Fantastisch, u hoeft niet meer bang te zijn dat u dingen niet goed onder woorden kunt brengen in uw gebed.

Dat u het niet zo mooi kunnen zeggen.
Of u wel duidelijk genoeg zijn.
God begrijpt u toch wel, hoe stuntelig u de dingen ook zegt.

God weet alles al.
Prachtig, u hoeft u in uw gebeden voor God niet anders voor te doen dan u in werkelijkheid bent.
Hij kijkt toch wel dwars door u heen.
U hoeft u niet vromer voor te doen dan u zijn.
Niet blijer.
God kent toch wel uw gevoelens en gedachten.
Als u Hem in dat opzicht toch niet voor het lapje kunt houden, wat enorm ontspannend is het dan dat u daarmee op kan houden.
Dat u gewoon eerlijk mag zijn, zonder risico.
Maskers af.
Want Hij weet toch alles al.

Zoals we met Psalm 139 zingen:

*Heer, die mij ziet, zoals ik ben,
dieper dan ik mij zelf ooit ken,
kent Gij mij, Gij weet waar ik ga,
Gij volgt mij, waar ik zit of sta.
Wat mij ten diepste houdt bewogen,
't ligt alles open voor uw ogen.*

God kent mijn weg van stap tot stap.
Maar wat is dat voor een kennis?
Het is een kennen in liefde.
Hij kent mijn weg van stap tot stap.
Hij volgt mijn weg met warme belangstelling.
Zoals een vader zich interesseert voor z'n kinderen.
Zoals een man aandacht heeft voor zijn vrouw – en andersom.
Zoals vrienden belang stellen in elkaar.

Nu, omdat God mij zó kent, in liefde voor mij – juist daarom is het gebed nódig!
Niet omdat God zonder dat gebed niets van mij af zou weten.
Niet omdat Hij daarzonder niets zou weten van mijn omstandigheden of gevoelens.
Maar omdat het vanzelf spreekt, dat je die gevoelens met Hem deelt.
God zit niet te wachten op heldere informatie.
Maar Hij kijkt uit naar onze vertrouwelijke omgang met Hem.
Als ik niet zou bidden, dan laat ik God merken dat ik zijn belangstelling niet op prijs stel.
Dat het me onverschillig laat.
Echtgenoten kunnen in hun huwelijk een steeds grotere fijngevoeligheid ontwikkelen voor wat de ander bezig houdt.
Dan voel je feilloos bij elkaar aan wat er leeft, zelfs zonder dat het met zoveel woorden wordt gezegd.
Maar is dat ooit een reden om te denken: *Ik zeg maar niets. Want hij weet het toch wel.*
Als je weet dat de ander in warme liefde met je meeleeft, dan betrek je hem of haar toch ook in alle dingen?

En zo is het ook tussen God en ons.
Ons verdriet en onze blijdschap gaan Hem ter harte.
Hoe kunnen we die warme belangstelling dan negeren?
Dan stoten we Hem voor het hoofd.

Als we alles voor ons houden, hoe kan Hij dan zijn liefde aan ons kwijt?
Hoe kan Hij dan zijn Geest, Zichzelf aan ons geven, als we er niet om bidden?
Want God dringt zich niet aan ons op, als wij zelf Hem niet in alles betrekken.
Wie beseft hoe God met ons bewogen is en intens met ons meeleeft, die weet zich altijd weer tot bidden gedrongen.

Want bidden is bij God geborgenheid vinden en bij Hem tot rust komen.
Bij Hem op adem komen.
Bidden is bij Vader op schoot kruipen en alles even loslaten.
Jezelf verliezen in het samenzijn met je Heer.
Bidden is vertrouwelijkheid met God.

Eenmaal bij Hem kunnen we onze verkrampde handen openen.
Kunnen we loslaten.
Loslaten alles waar we ons in vast hebben gebeten.
Alles waaraan we ons hebben vergrepen.
Alles waar we ons aan hebben vertild.
Loslaten, omdat we ons mét al die zware en moeilijke dingen gedragen weten door Gods hand onder ons.
En omdat we ons veilig weten door Gods armen om ons heen.

Bidden.
God wacht erop dat we eens even stoppen met rennen en draven, om stil te staan bij Hém.
Dat er momenten zijn waarop alles even wegvalt, en er niets anders is dan alleen Hij en u, Hij en jij samen.
Bij bidden moeten we niet meteen denken aan alles wat er met Hem te bespreken is.
Natuurlijk, is veel met Hem te bespreken en er is veel tegen Hem te zeggen.
Daar zal het in de volgende zondagen van de Catechismus nog volop over gaan.
Maar waar het mee beginnen moet is ons te realiseren, dat bidden een ontmoeting is met onze Vader.
Dat bidden gewoon genieten is van het samen zijn met God.

Denk aan dat prachtige woord uit Openbaring 3,20:

Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Indien iemand naar mijn stem hoort en de deur opent, Ik zal bij Hem binnenkomen en maaltijd met hem houden en hij met Mij.

Maaltijd houden.
Een maaltijd is in de wereld van het Oosten uitdrukking van innige gemeenschap.
Het wezen van de maaltijd is niet, veel en lekker eten naar binnen werken.
Maar het intieme samenzijn.
Zoals we vandaag het avondmaal vierden.
Zoals ook de komende heerlijkheid van het Koninkrijk van God niet beter getekend kan worden dan in het beeld van het bruiloftsmaal.

Bidden is allereerst de intieme gemeenschap met God beleven.
Als die gemeenschap met God ons leven is, dan is het zoeken van die gemeenschap in het werkelijk omgaan met de Heer, een voortdurende terugkeer naar de bron waaruit je leven is ontsprongen.
Elk moment van gebed is dan een oase in de woestijn, die je herinnert aan het beloofde land dat voor je ligt.
Dan is bidden de ademhaling van ons bestaan.
Waarom bidden nodig is?
Omdat ik anders stikken zou.

*Hier in uw heiligdom,
dicht bij de troon,
vraagt uw aanwezigheid
ons stil te zijn.
Zo komen wij tot U,
met heilig ontzag,
als uw Geest ons trekt tot U.*

*Heer, ik wil horen
uw zachte stem.
Laat andere stemmen
in mij zwijgen.
Open mijn ogen, Heer,
opdat ik het licht
van uw aangezicht zal zien.*

AMEN.